

Näiden Oulun yliopiston tutkijakoulun Terveys ja biotieteiden tohtorikoulutustoimikunnan noudattaminen periaatteiden tarkoituksena on täydentää ja täsmentää, ei korvata, tutkijakoulun kotisivulla (www.oulu.fi/tutkijakoulu/) olevia ohjeita. Perustelluista syistä periaatteista voidaan joustaa.

Pyyntö poiketa ko. periaatteista perusteluineen tulee saattaa hyvissä ajoin tohtorikoulutustoimikunnan puheenjohtajan tietoon, ei vasta juuri ennen esitarkastusprosessia, mahdollista toimikunnan käsittelyä silmällä pitäen.

Terveys ja biotieteiden tohtorikoulutustoimikunnan hyväksymiä väitöskirjaohjeita

Kokoomaväitöskirjassa osatöitä tulee normaali tapauksessa olla vähintään kolme.

Jos kokoomaväitöskirjassa on kaksi artikkelia, molempien tulee olla tieteelliseltä sisällöltään korkeatasoisia ja vähintään julkaistavaksi hyväksytyjä omalla alalla parhaaseen kolmannekseen luokiteltavissa korkeatasoisissa tieteellisissä sarjoissa. Tasoja voidaan arvioida esimerkiksi JUFO (Julkaisufoorumi) - luokittelulla, yleensä nämä julkaisut ovat alallaan JUFO 2-3 tasoja, mutta alasta riippuen vaihtelua voi olla.

Vain poikkeustapauksessa esitarkastajat voidaan määrätä, vaikka toinen osatöistä on käsikirjoitus. Tällöin sen on täytynyt olla korkeatasoisessa tieteellisessä sarjassa arvioitavana jo pitkän aikaa.

Yksi vähintään kolmesta kokoomaväitöskirjan osajulkaisusta voi olla alkuperäisjulkaisuun verrattava systemoitu katsaus tai vastaava uutta tietoa luova katsausartikkeli.

Julkaisun tulee olla todellisen vertaisarvioinnin läpikäynyt. Vain sähköisesti julkaistavissa, indeksoimattomissa julkaisuissa tai nk. saalistajalehdissä (predatory journals) julkaistuja artikkeleita ei hyväksytä kokoomaväitöskirjan osatöiksi.

Tyypillistä saalistajalehdille on, että

- lehden nimi imitoi tai on sama kuin jonkin tunnetun kustantajan laatulehdellä
- lehden nimi on harhaanjohtava tai maailmoja syleilevän laaja, esim. ”American Journal of Scientific Research”
- sen kustantajan tausta on epäselvä
- sen kustantajan kotimaa on tyypillisesti esim. Intia, Nigeria, Pakistan tai ”international”
- sen kustantajan nimi liittyy tieteeseen, tutkimukseen, akateemisuuteen, esim. ”Academic and Scientific Publishing”
- lehdet voivat muuttaa nimeä tai ISSN-tunnusta useasti
- tietoja lehden toimituskunnasta ei löydy tai jäsenistä mainitaan pelkkä nimi, ei titteliä tai organisaatiota
- sen artikkelien sisältö on plagioitua, pseudotieteellistä tai muulla tavoin eettisesti arveluttavaa
- sen sähköpostimarkkinointi on aggressiivisesta
- sillä on tekaistu Impact Factor (IF)
- lehteä ei ole indeksoitu Directory of Open Access Journals (DOAJ)-hakemistoon, Web of Science (WoS)- tai Scopus-tietokantaan tai muihin laadunvalvontaa suorittaviin tietokantoihin
- lehti on vailla JUFO – tai IF - luokitusta

Lehteä voi myös pitää epäilyttävänä, jos se löytyy List of Predatory Journals-luettelosta (<https://predatoryjournals.com/journals/>).

Pääsääntöisesti julkaisua saa käyttää vain yhden väitöskirjan osana. Ensimmäisellä kirjoittajalla on etuoikeus julkaisun käyttämiseen väitöskirjassaan. Mikäli joku muu haluaa käyttää ko. julkaisua väitöskirjassaan, tulee siihen saada kirjallinen suostumus ensimmäiseltä kirjoittajilta ja työn ohjaajalta/ohjaajilta.

Jos kyseessä on kansainvälinen monikeskustutkimus, ensimmäisen kirjoittajan, viimeisen kirjoittajan (jos eri kuin työn ohjaaja) ja kirjeenvaihdosta vastaavan kirjoittajan allekirjoitukset riittävät.

Perustellusta syystä, jos kahden tohtoriopiskelijan panos tutkimuksessa on merkittävä, väitöskirjaan voi sisältyä osajulkaisuja, joita on käytetty tai tullaan käyttämään myös toisen väitöskirjan osatyönä. Samaa osajulkaisua voidaan käyttää enintään kahdessa väitöskirjassa. Jos tällaisia osajulkaisuja on suunniteltu sisällytettävän väitöskirjaan enemmän kuin kaksi, tulee asia hyväksyttäväksi tohtorikoulutustoimikunnassa etukäteen ennen esitarkastajien nimeämistä. Sellaisten osajulkaisujen, joita käytetään useammassa kuin yhdessä väitöskirjassa, määrä saa olla enintään puolet väitöskirjan osajulkaisujen määrästä.

Ennen esitarkastajien määräämistä yli puolet kokoomaväitöskirjan osajulkaisuista tulee olla julkaistuja tai julkaistavaksi hyväksytyjä vertaisarviointijärjestelmää käyttävissä sarjoissa tai aikakauslehdissä. Jos osatöitä on kaksi, toinen osatöistä voi olla käsikirjoitus. Tällöin sen on täytynyt olla korkeatasoisessa tieteellisessä sarjassa arvioitavana jo pitkän aikaa. Jos osatöitä on kolme, yksi osatöistä voi olla julkaisematon. Julkaisemattoman käsikirjoituksen tulee olla rakenteeltaan ja laajuudeltaan lähetettävissä julkaistavaksi kansainväliseen vertaisarvioituun julkaisusarjaan.

Yhteisjulkaisujen ja käsikirjoitusten suhteen on tärkeätä, että tekijällä on ollut niiden toteuttamisessa itsenäinen osuus. Yhdessä osatyössä väittelijän tulee olla ensimmäinen kirjoittaja. Toisessa osatyössä väittelijän tulee olla joko artikkelin ensimmäinen tai jaettu ensimmäinen kirjoittaja. Muissa osatöissä väittelijä voi olla muukin kuin artikkelin ensimmäinen tai jaettu ensimmäinen kirjoittaja, jos väittelijän työpanos on väitöstyön kokonaisuuden huomioon ottaen riittävä. Jos väittelijä ei ole osatyöksi tarkoitettussa julkaisussa ensimmäinen kirjoittaja, on ensimmäiseltä kirjoittajalta saatava kirjallinen suostumus osatyön käytöstä väitöskirjassa.

Esitarkastajien määrääminen

Väittelijän tulee antaa kirjallinen suomen- tai englanninkielinen selvitys osuudestaan kunkin osatyön toteuttamisessa osajulkaisuista koostuvalle väitöskirjalle. Selvitys liitetään väittelylupahakemukseen (osa B, esitys esitarkastajiksi) ja toimitetaan tiedekuntaan, kun väitöskirjakäsikirjoitukselle esitetään esitarkastajia. Jos kokoomaväitöskirjassa on osatöitä vähemmän kuin kolme, tähän selvitykseen tulee liittää tohtoriopiskelijan ja pääohjaajan kirjalliset perustelut tästä ja noudattaa edellä kuvattuja vaatimuksia osajulkaisujen tasosta.

Väitöskirjan esitarkastusprosessin aloittamiseksi tohtorikoulutettava toimittaa väittelylupahakemuksen (osa B, esitys esitarkastajiksi liitteineen) opintohallinnon palvelupisteeseen johtavalle koulutus- asiantuntijalle ja sähköisesti PDF-tiedostona väitöskirjakäsikirjoituksen lopullisessa kirjoitus- asussaan lähdeluettelolla ja osajulkaisujen eripainoksilla/käsikirjoituksilla varustettuna Jos

väitöskirjaan sisällytetään käsikirjoitus, väittelylupahakemukseen liitetään käsikirjoituksen kaikkien kirjoittajien kirjallinen suostumus.

Väittelylupahakemuksen (osa B) liitteet listattuina:

- väitöskirjakäsikirjoitus PDF-muodossa
- julkaistut osatyöt PDF-muodossa
- suostumus ensimmäiseltä kirjoittajalta, mikäli väittelijä ei ole osatyössä ensimmäinen kirjoittaja
- mahdollinen käsikirjoitusmuodossa oleva osatyö PDF-muodossa ja kaikkien kirjoittajien kirjallinen suostumus
- selvitys väittelijän työn osuudesta
- suostumus aikaisemmin osatyötä omassa väitöskirjassaan käyttäneeltä

Väittelylupahakemuksessa oleviin esityksiin perustuen tohtorikoulutustoimikunnan puheenjohtaja nimeää kokoomäväitöskirjan käsikirjoitukselle vähintään kaksi esitarkastajaa. Vähintään yhden asiantuntijoista tulee mielellään tuntea suomalainen väitöskirjaprosessi ja tohtorikoulutuksen yleiset käytännöt. Monografiäväitöskirjan käsikirjoitukselle nimetään kaksi esitarkastajaa, joista yhden on tulisi tuntea suomalainen väitöskirjaprosessi ja tohtorikoulutuksen yleiset säännöt.

Konferenssijulkaisujen käyttäminen väitöskirjojen osajulkaisuina

Konferenssijulkaisu voidaan hyväksyä Oulun yliopiston Tutkijakoulun terveystieteiden ja biotieteiden tohtorikoulutustoimikunnan käsittelemässä tohtorikoulutus suunnitelmissa väitöskirjan osatyöksi seuraavin ehdoin.

Konferenssijulkaisulla tarkoitetaan konferenssissa pidetyn esityksen pohjalta tehtyä vertaisarvioitua alkuperäisartikkelia. Sen täytyy tuottaa uutta tietoa ja olla esitettynä muodossa, joka antaa mahdollisuuden tutkimustulosten todentamiseen ja/tai niiden käyttöön uudessa tutkimuksessa. Sen täytyy olla julkisesti saatavilla ja kirjoitettuna sellaisella kielellä, että se on kaikkien kiinnostuneiden tutkijoiden saatavilla. Konferenssijulkaisulla täytyy olla JUFO-luokitus.

Ainoastaan täydelliset kirjalliset versiot konferenssissa esitetystä tutkimuksesta (ns. full paper) huomioidaan. Sen täytyy olla vähintään neljä (4) sivua pitkä. Sen rakenne vastaa tieteellisen artikkelin rakennetta. Konferenssiesitelmien abstrakteja, laajennettuja abstrakteja (extended abstract), postereita tai PowerPoint-esityksiä ei oteta huomioon.

Yksi alkuperäisartikkeli tieteellisessä sarjassa vastaa kahta konferenssijulkaisua. Väitöskirjassa, joka sisältää konferenssijulkaisuja, on oltava vähintään yksi tieteellisessä aikakauslehdessä julkaistu alkuperäisartikkeli.

Esteellisyydestä

Väitöskirja-asiantuntijaa (esitarkastajaa tai vastaväittäjää) ei pidetä esteellisenä, jos hän on viimeisten kolmen vuoden aikana ollut osallisena (kirjoittajana) samassa monikeskustutkimuksessa tai vastaavassa yhteishankkeessa ohjaajien kanssa, jossa molemmat osapuolet ovat vain tuottaneet materiaalia työhön ilman läheistä tieteellistä yhteistyötä.

Jos edellä mainittuja monikeskustutkimuksia viimeisten kolmen vuoden aikana on kaksi tai useampia, väitöskirja-asiantuntija on esteellinen.

Väitöskirja-asiantuntija on kuitenkin esteellinen, jos hän tai ohjaaja on ensimmäinen tai viimeinen kirjoittaja tieteellisessä artikkelissa, joka on julkaistu viimeisten kolmen vuoden aikana ja jossa molemmat ovat kanssakirjoittajia.

Käypä Hoito- tai Hoitotyön Suositus-työryhmässä työskentely ohjaajien kanssa ei tee väitöskirja-asiantuntijasta esteellistä. Väitöskirja-asiantuntija ei ole esteellinen, vaikka hän on kirjoittajana em. suosituksessa ja siitä on laadittu kansainvälisessä sarjassa julkaistu vieraskielinen versio.

Yhteinen kuvaileva (narratiivinen) katsausartikkeli ohjaajan kanssa kotimaisessa sarjassa tai oppikirjassa ei tee väitöskirja-asiantuntijasta esteellistä.

Väittelyluvan myöntö ja vastaväittäjän ja kustoksen määrääminen

Väittelylupaa ja vastaväittäjän sekä kustoksen nimittämistä haetaan väittelylupahakemuksen osalla C. Siihen tulee liittää kirjallinen **selvitys** tohtoriopiskelijan esitarkastajien esityksen perusteella väitöskirjakäsikirjoitukseen tekemistä **korjauksista**. Selvityksen allekirjoittavat sekä tohtoriopiskelija että pääohjaaja.

URKUND-tarkistus

Tutkijakoulu suosittelee väitöskirjan käsikirjoituksen tarkistuksen tekemistä Urkund-plagiaatin-tunnistusjärjestelmällä mahdollisen plagioinnin tunnistamiseksi. Mikäli tarkastusta ei tehdä, asiasta on sovittava väitöskirjan pääohjaajan kanssa. Ohjaajilla on tällaisessa tilanteessa väittelijän kanssa erityinen vastuu siitä, että käsikirjoitus täyttää alkuperäisyysvaatimukset.

ISBN-sarjatunnus

Tutkijakoulu suosittelee, että väitöskirjalle haetaan ISBN-sarjatunnus. *Acta Universitatis Ouluensis* – sarjassa julkaistaville väitöskirjoille toimitus huolehtii ISBN-tunnuksen automaattisesti. Jos väitöskirja julkaistaan muussa Oulun yliopiston omassa sarjassa, tohtoriopiskelija pyytää tunnuksen osoitteesta acta.toimitus@oulu.fi. Jos väitöskirja ilmestyy muun kustantajan tieteellisessä sarjassa tai sarjoihin kuulumattomana yksittäisenä kirjana, tohtoriopiskelijan tulee huolehtia ISBN-sarjatunnuksen hakemisesta Kansalliskirjastosta (<https://www.kansalliskirjasto.fi>).